

Opinia Komitetu Regionów – Wielopoziomowe sprawowanie rządów w propagowaniu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. i realizacji międzynarodowych celów z Aichi

(2014/C 271/09)

Sprawozdawca Kadri TILLEMANN (EE/EPL),
przewodnicząca rady gminy wiejskiej Keila

Dokument źródłowy Pismo wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej z dnia 13 grudnia 2013 r.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Wielopoziomowe zarządzanie różnorodnością biologiczną we wdrażaniu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. oraz decyzji Konwencji o różnorodności biologicznej nr X/22

1. Przyjmuje do wiadomości, że w marcu 2011 r. przywódcy UE zobowiązali się do realizacji zasadniczego celu strategii „Europa 2020” dotyczącego „zatrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz odtworzenia ich w jak największym stopniu, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału UE w zapobieganiu światowej utracie różnorodności biologicznej”. W unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r., przyjętej przez Komisję Europejską w maju 2011 r. ⁽¹⁾ i zatwierdzonej przez Radę ⁽²⁾, przewiduje się 6 zasadniczych celów i 20 działań, które mają pomóc UE osiągnąć cel dotyczący różnorodności biologicznej do 2020 r.

2. Uznaje, że strategia UE ma globalny mandat. Stanowi ona przełożenie ogólnych celów i zobowiązań, które UE przyjęła na 10. konferencji stron (COP 10) Konwencji Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej (CBD) w 2010 r., a mianowicie strategiczny plan na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 (decyzja nr X/2) obejmujący 20 celów z Aichi na 2020 r. dotyczących różnorodności biologicznej ⁽³⁾.

3. Przypomina, że utrata różnorodności biologicznej to problem światowy, który niesie ze sobą poważne konsekwencje dla środowiska naturalnego, zdrowia, społeczeństwa i gospodarki, a także wpływa na jakość życia ludzi. Zjawisko to ma wiele przyczyn, wśród których wyróżnia się działalność człowieka.

4. Zwraca uwagę na fakt, że władze lokalne i regionalne ⁽⁴⁾ mają do odegrania zasadniczą rolę we wdrażaniu w terenie unijnych i międzynarodowych celów w zakresie różnorodności biologicznej, a tym samym we wspieraniu rządów krajowych w zapobieganiu dalszej utracie różnorodności biologicznej. W wyniku decentralizacji w wielu państwach członkowskich władze lokalne i regionalne w coraz większym stopniu odpowiadają za wdrażanie środków polityki dotyczącej różnorodności biologicznej.

5. Podkreśla znaczenie stosowania zasad zawartych w białej księdze KR-u w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów oraz w Karcie wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie, przyjętej przez KR w kwietniu 2014 r. ⁽⁵⁾, przy wdrażaniu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej oraz realizacji celów z Aichi. Pojmuje wielopoziomowe sprawowanie rządów jako skoordynowane działanie UE, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych, oparte na partnerstwie na wszystkich etapach cyklu politycznego, od tworzenia po wprowadzanie w życie polityki UE. Zarządzanie różnorodnością biologiczną i usługami ekosystemowymi wymaga spójnych instrumentów polityki i kompetencji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.

6. Wzywa Komisję Europejską do dokonania oceny państw członkowskich pod względem wielopoziomowego zarządzania różnorodnością biologiczną oraz aktywnej roli samorządów lokalnych i regionalnych w tym zarządzaniu. W tym samym dokumencie należy zidentyfikować obszary, na których różnorodność biologiczna jest zagrożona ze względu na brak modelu zarządzania uzgodnionego między państwami członkowskimi, samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami gospodarczymi i społecznymi; należy także zaproponować w nim sposoby radzenia sobie z tymi zagrożeniami.

⁽¹⁾ COM(2011) 244 final.

⁽²⁾ Konkluzje Rady ds. Środowiska z 21 czerwca i z 19 grudnia 2011 r.

⁽³⁾ Zob. <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=12268>.

⁽⁴⁾ W niniejszej opinii pojęcie „władze lokalne i regionalne” stosuje się tak, jak jest ono używane w kontekście unijnym. W kontekście ONZ i CBD, gdzie regiony rozumie się w skali ponadnarodowej bądź światowej, pojęcie to oznacza „władze lokalne i władze szczebla subpaństwowego”.

⁽⁵⁾ CDR273-2011_FIN_AC; COR 2014-01728-00-00-RES-TRA.

7. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym, że w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. stwierdza się, iż „wspólne cele UE i CBD należy realizować poprzez połączenie działań prowadzonych na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym” i że Komisja Europejska zamierza budować skuteczne i trwałe partnerstwa z „zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w planowanie przestrzenne i gospodarowanie gruntami w ramach realizacji strategii na rzecz różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach”.

8. Podkreśla znaczenie decyzji CBD nr X/22⁽⁶⁾, która obejmuje „Plan działań władz szczebla subpaństwowego, miast i innych władz lokalnych na rzecz różnorodności biologicznej (2011–2020)”, oraz znaczenie decyzji CBD nr XI/8(A)⁽⁷⁾. Sądzi, że decyzja CBD nr X/22 ma wyjątkowy charakter, ponieważ jest najbardziej zaawansowaną decyzją odnoszącą się do wielopoziomowego sprawowania rządów podjętą w ramach wielostronnej umowy środowiskowej.

9. Przypomina, że w opinii opracowanej w ramach przygotowań do 10. konferencji stron CBD⁽⁸⁾ oraz w wypowiedziach delegatów KR-u na wspomnianą konferencję Komitet Regionów zdecydowanie poparł przyjęcie decyzji CBD nr X/22. Ponadto w protokole ustaleń z UNEP podpisanym w 2012 r. zobowiązał się do promowania wdrażania tej decyzji.

10. Wzywa państwa członkowskie do realizacji zobowiązań podjętych w decyzji CBD nr X/22, dotyczących poprawy mechanizmów zarządzania oraz przepisów prawnych i dobrowolnych instrumentów w celu współpracowania z samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz wspierania ich w lokalnych i regionalnych działaniach z zakresu różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem misji, celów i orientacyjnego wykazu działań przewidzianych w decyzji CBD nr X/22 oraz celów i działań unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

11. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Rada w konkluzjach z 12 czerwca 2014 r. dotyczących 12. konferencji stron CBD zaplanowanej na październik 2014 r.⁽⁹⁾ nawiązała do roli władz lokalnych i regionalnych w postępach we wdrażaniu planu strategicznego CBD do 2020 r. i w realizacji celów różnorodności biologicznej z Aichi. Wzywa Radę, by w przyszłych konkluzjach dotyczących konferencji stron CBD odzwierciedliła wielopoziomowe sprawowanie rządów, w większym stopniu uznając władze lokalne i regionalne za podmioty rządowe odrębne od pozostałych pozarządowych zainteresowanych stron w ramach procesu CBD.

12. Pragnie podzielić się swoimi doświadczeniami dotyczącymi wielopoziomowego zarządzania w zakresie różnorodności biologicznej i wdrażania decyzji CBD nr X/22 z władzami lokalnymi i regionalnymi z innych regionów świata, towarzysząc delegacji UE na 12. posiedzeniu konferencji stron Konwencji o różnorodności biologicznej (CBD COP 12) w październiku 2014 r. w charakterze obserwatora, a tym samym kontynuując działania zapoczątkowane udziałem KR-u w konferencji COP 10 i protokołem ustaleń z UNEP, w celu zapewnienia odpowiedniej reprezentacji samorządów lokalnych i regionalnych UE.

B. Rola europejskich władz lokalnych i regionalnych oraz niezbędne wsparcie ze strony państw członkowskich we wdrażaniu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. i w realizacji celów z Aichi

13. Zwraca uwagę na fakt, że zlecił przeprowadzenie badania pt. „Multilevel governance of our natural capital” (Wielopoziomowe zarządzanie kapitałem naturalnym)⁽¹⁰⁾ na potrzeby opracowania niniejszej opinii oraz w celu przeanalizowania współpracy między państwami członkowskimi a władzami lokalnymi i regionalnymi, innowacyjnych działań samorządów oraz aktualnych najlepszych praktyk, jak również w celu dostarczenia bardziej szczegółowych praktycznych sugestii, które mogą służyć usprawnieniu zarządzania wielopoziomowego.

14. Zachęca władze lokalne i regionalne, by dawały przykład swym postępowaniem, dlatego przyjmuje z ogromnym zadowoleniem strategię, działania i innowacyjne podejścia przyjęte przez niektóre samorzady w celu ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów oraz zarządzania nimi w zrównoważony sposób. Z zadowoleniem przyjmuje także cenne inicjatywy podejmowane przez niektóre państwa członkowskie z myślą o wspieraniu władz lokalnych i regionalnych. Wszystkie te działania były inspiracją do opracowania przedstawionych poniżej zaleceń politycznych.

⁽⁶⁾ Zob. <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=12288>.

⁽⁷⁾ Zob. <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=13169>.

⁽⁸⁾ CdR 112/2010 fin.

⁽⁹⁾ Konkluzje Rady ds. Środowiska, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/envir/143185.pdf.

⁽¹⁰⁾ Badanie przeprowadzone przez Ecologic Institute i ICLEI w czerwcu 2014 r., <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies-2014.aspx>.

Udział w krajowych strategiach i zarządzaniu

15. Wzywa państwa członkowskie do zapewnienia bądź zwiększenia udziału władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu, przeglądzie i wdrażaniu krajowych strategii i planów działania na rzecz różnorodności biologicznej, na przykład poprzez włączenie krajowych stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych w prace krajowych komisji i komitetów sterujących ds. różnorodności biologicznej.

16. Zachęca państwa członkowskie do dalszego rozwijania – we współpracy z krajowymi stowarzyszeniami władz lokalnych i regionalnych – wytycznych, inicjatyw dotyczących budowania potencjału i praktycznych usług doradczych w zakresie regionalnych i lokalnych strategii, planów działania i środków na rzecz różnorodności biologicznej.

17. Zdecydowanie zachęca władze regionalne do opracowania regionalnych strategii i planów działania na rzecz różnorodności biologicznej, a miasta i gminy do sporządzenia strategii i planów lokalnych, jak również wyraża uznanie dla inicjatyw podjętych dotychczas w tej dziedzinie. Mogą one zapewnić zarówno całościową wizję, jak i praktyczne ramy dla zrównoważonego zarządzania różnorodnością biologiczną na poziomie subpaństwowym, z uwzględnieniem celów w tym zakresie określonych na szczeblu krajowym, europejskim i CBD.

18. Zachęca państwa członkowskie, by wspierały, na przykład we współpracy z krajowymi stowarzyszeniami samorządów lokalnych i regionalnych, tworzenie więzi między władzami lokalnymi i regionalnymi w celu wzmocnienia zarządzania różnorodnością biologiczną oraz stworzenia lub finansowego wsparcia krajowych nagród lub systemów uznania, które promowałyby działania na rzecz różnorodności biologicznej podejmowane przez samorządy.

19. Zachęca władze lokalne i regionalne do przyjęcia kompleksowego podejścia do różnorodności biologicznej we wszystkich wydziałach administracyjnych oraz do rozbudowy potencjału administracji poprzez możliwie najlepsze wykorzystanie projektów w zakresie budowania zdolności, pakietów szkoleniowych i wytycznych oferowanych samorządom lokalnym i regionalnym na poziomie krajowym, europejskim lub międzynarodowym. Ponadto zachęca te władze do zacieśniania współpracy w zakresie różnorodności biologicznej ze stowarzyszeniami samorządów lokalnych i regionalnych oraz sieciami lub platformami na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym, gdyż są to istotne narzędzia umożliwiające połączenie zasobów i doświadczeń w obliczu wspólnych wyzwań oraz wspólne doradztwo w zakresie polityki dla państw członkowskich, UE i CBD.

20. Wzywa państwa członkowskie do poprawy koordynacji z samorządami lokalnymi i regionalnymi przy opracowywaniu krajowych stanowisk i działań następczych dotyczących wspólnych ram wdrażania unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej bądź w kontekście krajowych działań (sprawozdawczych) związanych z CBD.

21. Wzywa państwa członkowskie, by w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi opracowały wzajemnie kompatybilne wskaźniki, które umożliwią porównywanie sytuacji i jej zmian na obszarach objętych poszczególnymi strategiami ochrony różnorodności biologicznej i na poszczególnych poziomach działania.

Wzmocnienie wdrażania prawodawstwa UE dotyczącego ochrony środowiska

22. Przypomina, że państwa członkowskie muszą skutecznie i szybko współpracować z władzami lokalnymi i regionalnymi, by zakończyć prace nad planami zarządzania obszarami Natura 2000 lub równoważnymi instrumentami, w których określono środki ochrony i odtworzenia konieczne do osiągnięcia pierwszego celu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej.

Utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich usług

23. Ma nadzieję na powszechną mobilizację ze strony państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych na rzecz osiągnięcia drugiego celu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r., jakim jest odbudowa do 2020 r. co najmniej 15 % zdegradowanych ekosystemów, a także powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji ekosystemów oraz ich odbudowa na całym terytorium europejskim, a nie tylko na obszarach „Natura 2000”.

24. Ponownie wzywa⁽¹¹⁾ władze lokalne i regionalne do stosowania zasady „zerowej utraty różnorodności biologicznej netto i usług ekosystemowych” w odniesieniu do planowania urbanistycznego i regionalnego oraz zezwoleń dotyczących nowej infrastruktury mieszkaniowej, przemysłowej, rekreacyjnej, turystycznej, energetycznej i transportowej oraz związanej z rolnictwem, rybołówstwem i leśnictwem, a także do pomocy finansowej, dzięki zapewnieniu środków rekompensujących wszelkie nadal istniejące, nieuniknione negatywne konsekwencje dla różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych.

⁽¹¹⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

25. Przypomina, że zapobieganie degradacji ekosystemu i przywrócenie funkcji zdegradowanych ekosystemów powinny mieć pierwszoplanowe znaczenie, gdyż środki radzenia sobie z konsekwencjami zaburzeń równowagi ekologicznej wynikających z działalności człowieka są zawsze bardziej kosztowne i długotrwałe, a także przynoszą niepewne wyniki.

26. Podkreśla znaczenie krajowych, regionalnych i lokalnych badań TEEB (z zakresu ekonomiki ekosystemów i różnorodności biologicznej) dotyczących wartości usług ekosystemowych oraz konieczność zastosowania tego podejścia w odniesieniu do projektów lokalnych w celu wykazania korzyści społeczno-gospodarczych wynikających na przykład z obszarów chronionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Zwraca także uwagę na potrzebę uwzględnienia wartości kapitału naturalnego w krajowej, regionalnej i lokalnej praktyce planistycznej, rachunkowo-sprawozdawczej i budżetowej z myślą o wsparciu działania 5 przewidzianego w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej.

27. Uważa, że o ile ocena ekonomiczna usług ekosystemowych może się okazać przydatna w ramach niektórych analiz kosztów i korzyści, by wyważyć sprzeczne ze sobą cele, to jest ona związana z trudnościami metodologicznymi i etycznymi. W związku z tym KR popiera alternatywne i elastyczne sposoby oszacowania kosztów utraty różnorodności biologicznej, w tym te określone w jego opinii CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

28. Uważa, że należy zapewnić władzom lokalnym i regionalnym wsparcie w wysiłkach zmierzających do poprawy stanu wiedzy na temat różnorodności biologicznej, ekosystemów i ich usług, a także ich mapowania GIS, z zastosowaniem skali odpowiednich dla planowania na poziomie lokalnym i regionalnym oraz monitorowania stanu ekosystemów, a także z uwzględnieniem tych potrzeb w procesie odwzorowania i oceny usług ekosystemowych oraz ich korzyści w Europie (MAES). Należy także wspierać samorządy w zarządzaniu przestrzennymi danymi środowiskowymi w sposób zgodny z infrastrukturą INSPIRE, by ułatwić wymianę danych oraz zapewnić połączenie zielonej infrastruktury ponad granicami.

29. Wskazuje na potrzebę uruchomienia poddawanych regularnie przeglądowi i aktualizacji portali internetowych, na których zamieszczano by aktualne informacje o różnorodności biologicznej i które służyłyby jako główny punkt odniesienia dla władz lokalnych i regionalnych oraz zainteresowanych stron. Przyjmuje z zadowoleniem stworzenie ogólnounijnego atlasu cyfrowego MAES.

30. Stwierdza, iż urbanizacja jest zarówno wyzwaniem, jak i szansą dla utrzymania usług ekosystemowych i zarządzania nimi. Oczywista jest konieczność uwzględnienia wzajemnych powiązań między czynnikami i skutkami, a także między przepływami do miast i z miast łączącymi miasta z ekosystemem na obszarze miast i poza tym obszarem. Należy zachęcać regiony miejskie do przyjmowania większej odpowiedzialności za promowanie i rozwój metod godzenia potrzeb środowiska naturalnego i potrzeb człowieka oraz jego dobrobytu, a także wspierać je w tym zakresie. Trzeba również podkreślić znaczenie krajobrazu jako wyrazu związku człowieka z otoczeniem oraz odpowiedzialność za dbanie o niego, co będzie miało znaczny wpływ na różnorodność biologiczną. Komitet przypomina o istotnym znaczeniu Europejskiej konwencji krajobrazowej z 2000 r. i podkreśla wagę poszukiwania synergii ze strategią ochrony różnorodności biologicznej.

31. Zwraca uwagę na gospodarcze perspektywy rozwoju usług ekosystemowych – życie w granicach zdrowych ekosystemów i zwiększanie ich wartości będą w naturalny sposób wspierać najważniejsze aspekty zielonej gospodarki: zrównoważony postęp gospodarczy, ograniczenie zanieczyszczenia i zasobooszczędność. Aby skorzystać z pożytków ekosystemowego zarządzania w zielonej gospodarce, właściwe procesy powinny stać się składową procesów decyzyjnych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów (lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym), z myślą o racjonalizacji wykorzystania zasobów.

32. Podkreśla potencjał zielonej infrastruktury, gdyż jest ona zintegrowanym i wielofunkcyjnym terytorialnym narzędziem wdrażania zasad wielopoziomowego sprawowania rządów w dziedzinie zarządzania różnorodnością biologiczną i jej ochroną oraz poprawy usług ekosystemowych na danym obszarze; przyczynia się ona do realizacji agendy terytorialnej związanej ze strategią „Europa 2020” dzięki wzmocnieniu spójności i tożsamości terytorialnej.

Rozwój zielonej infrastruktury

33. Ponawia swój apel⁽¹²⁾ do władz lokalnych i regionalnych o rozwój, utrzymywanie i monitorowanie zielonej infrastruktury na obszarach wiejskich i miejskich, zwłaszcza w ramach ich kompetencji w zakresie planowania terytorialnego, miejskiego i przestrzennego, przepisów dotyczących użytkowania gruntów, procedur wydawania zezwoleń na budowę, norm budowlanych, regulacji i kodeksów.

⁽¹²⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

34. Wzywa państwa członkowskie do wspierania lokalnych i regionalnych inicjatyw w zakresie zarządzania zieloną infrastrukturą i planowania jej, poprzez zapewnienie im niezbędnych zasobów, jasnych wytycznych i wskazówek, w tym wyznaczenie krajowej zielonej infrastruktury i sieci ekologicznych, a także przepisy w krajowym ustawodawstwie i polityce w dziedzinie planowania przestrzennego zobowiązujące władze lokalne i regionalne do uwzględnienia zielonej infrastruktury w systemie planowania przestrzennego, miejskiego i terytorialnego.

35. Podkreśla, że dla skutecznego rozwoju zielonej infrastruktury konieczne jest, by państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne utrzymały i rozwijały istniejące programy współpracy transgranicznej dla władz lokalnych i regionalnych w skali makroregionalnej i ogólnoeuropejskiej, a także programy zdecentralizowanej współpracy rozwojowej w celu wzmocnienia i wykorzystania wspólnych, zintegrowanych wysiłków na rzecz ochrony różnorodności biologicznej i zarządzania nią oraz by opracowały nowe programy w tym zakresie.

Zaangażowanie społeczeństwa, zainteresowanych stron i partnerów

36. Zwraca uwagę na fakt, że społeczności lokalne często posiadają wiedzę opartą na tradycyjnym lub osobistym doświadczeniu w kwestii wystarczalności zasobów naturalnych do zabezpieczenia potrzeb danej społeczności i zapewnienia źródeł utrzymania. Zdolność ta może ułatwić zachowanie i odtworzenie usług ekosystemowych, pod warunkiem jej odpowiedniego wspierania i skutecznego wykorzystania w projektowaniu i planowaniu polityki w dziedzinie różnorodności biologicznej. Zachęca zatem państwa członkowskie do rozwijania krajowych inicjatyw służących wspieraniu samowystarczalnych partnerstw społeczności lokalnych, które przyczyniają się do realizacji krajowych celów w zakresie różnorodności biologicznej.

37. Podkreśla ważną rolę władz lokalnych i regionalnych w komunikacji, edukacji i podnoszeniu świadomości społecznej (działania CEPA). Ogół społeczeństwa ma stosunkowo niewielką wiedzę na temat celów polityki w zakresie różnorodności biologicznej. Jednak dla obywateli i szerszej grupy zainteresowanych stron istotne jest, by uświadomić sobie stawkę, o jaką tutaj chodzi. Zdaniem KR-u istotną metodą umożliwiającą zaangażowanie oraz edukowanie mieszkańców i skuteczne wykorzystanie lokalnie dostępnej wiedzy jest promowanie inicjatyw obywatelskich w dziedzinie nauki. Zachęca zatem państwa członkowskie, by wspierały władze lokalne i regionalne w działaniach CEPA, na przykład za pomocą odpowiedniego krajowego systemu wymiany informacji.

38. Stwierdza, że władze lokalne i regionalne muszą kontynuować i wzmacniać wysiłki w celu podniesienia świadomości wszystkich zainteresowanych stron i ogółu społeczeństwa na temat celów związanych z różnorodnością biologiczną, co wymaga wdrożenia lub rozwinięcia ukierunkowanych programów uświadamiających.

39. Zachęca władze lokalne i regionalne do wspierania i sformalizowania nowych wielostronnych partnerstw z przedsiębiorstwami prywatnymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką środowiska naturalnego i ze środowiskami naukowymi, poprzez nawiązywanie z nimi lokalnej lub regionalnej współpracy w celu skutecznego wykorzystywania dofinansowania oferowanego na poziomie krajowym lub unijnym (np. w ramach programu „Horyzont 2020”), a także poprzez promowanie dobrowolnych zobowiązań w kluczowych sektorach, takich jak rolnictwo, stowarzyszenia turystyczne i związane ze sportem na świeżym powietrzu czy przedsiębiorstwa.

40. Podkreśla, że wszystkie poziomy sprawowania rządów, których to dotyczy, powinny zapewniać udane i kompleksowe zaangażowanie zainteresowanych stron w proces planowania i wdrażania polityki w dziedzinie różnorodności biologicznej, gdyż może to przynieść dobre wyniki społeczne, takie jak lepsze wzajemne zrozumienie wyznaczanych wartości, większe zaufanie i uczenie się od siebie nawzajem; obejmuje to skuteczne procedury uczestnictwa, np. w wyznaczaniu obszarów ochrony przyrody.

Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych

41. Oczekuje, że przyszłe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych i zarządzania nimi⁽¹³⁾ pomoże władzom lokalnym i regionalnym uporać się z tym poważnym zagrożeniem dla lokalnej różnorodności biologicznej, usług ekosystemowych, a także dla zdrowia ludzkiego i gospodarki. W kontekście unijnych ram prawnych dotyczących inwazyjnych gatunków obcych oraz mając na względzie ustawodawstwo i programy krajowe oraz inicjatywy transgraniczne, władze lokalne i regionalne najlepiej nadają się do podjęcia skutecznych działań w celu monitorowania tych gatunków, zapobiegania ich rozprzestrzenianiu się, i ich eliminowania, powstrzymywania i kontroli. Mogą one także najlepiej służyć wsparciem i znajomością lokalnych realiów w poszukiwaniu koniecznej równowagi między interesami społeczno-gospodarczymi i środowiskowymi oraz w dążeniu do poprawy zrozumienia tego problemu.

⁽¹³⁾ Wniosek Komisji Europejskiej COM(2013) 620 final.

Uwzględnianie problematyki różnorodności biologicznej i jej finansowanie

42. Zauważa, że różnorodność biologiczna jest zagadnieniem o charakterze międzysektorowym. Dla skutecznej realizacji polityki ochrona różnorodności biologicznej powinna być uwzględniana w najróżniejszych dziedzinach polityki prowadzonej przez władze krajowe, regionalne i lokalne (w zakresie zagospodarowania przestrzennego i urbanistyki, w zakresie krajobrazu, w rolnictwie, leśnictwie, rybołówstwie, polityce energetycznej, polityce dotyczącej zmiany klimatu, polityce zdrowotnej, transporcie, mieszkalnictwie, użytkowaniu gruntów itp.) zgodnie z sugestiami zawartymi w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r. i celami CBD z Aichi.

43. Podkreśla szczególną potrzebę, by władze na wszystkich poziomach sprawowania rządów uznały kwestię różnorodności biologicznej i zajęły się nią, jako że gatunki, rasy, odmiany i zasoby genetyczne istotne dla rolnictwa i całego ekosystemu rolniczego kryją w sobie znaczący potencjał różnorodności biologicznej.

44. Wzywa władze lokalne i regionalne oraz państwa członkowskie, zgodnie z wymogami zawartymi w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej, by lepiej ukierunkowywały środki z EFRROW na finansowanie ochrony różnorodności biologicznej, w tym poprzez włączenie ilościowych celów w tym zakresie do regionalnych programów rozwoju obszarów wiejskich oraz spójne dostosowywanie środków rolnośrodowiskowych do warunków lokalnych i przydzielanie im stosownych budżetów. W tym celu szczególnie korzystne byłoby promowanie kierowanych przez społeczność inicjatyw rozwoju lokalnego z zakresu różnorodności biologicznej (np. wspieranie rolników i leśników w celu zapewnienia ciągłości cech krajobrazu, ochrony zasobów genetycznych).

45. Zachęca państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do optymalnego wykorzystywania możliwości finansowania oferowanych przez EFRR, jako że różnorodność biologiczna i ekosystemy zostały po raz pierwszy zaliczone do celów tego funduszu, co zapewnia dodatkowe źródła finansowania budowy zielonej infrastruktury.

46. Podkreśla znaczenie programu LIFE dla samorządowych projektów w dziedzinie różnorodności biologicznej i zielonej infrastruktury oraz wzywa krajowe punkty kontaktowe LIFE do ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z regionalnymi punktami kontaktowymi LIFE w zakresie przygotowywania wniosków LIFE. Pragnie także, aby wprowadzono nową kategorię finansowania zintegrowanych projektów LIFE w celu zwiększenia wsparcia dla projektów regionalnych oraz zmobilizowania pomocy ze strony innych funduszy unijnych, krajowych i prywatnych⁽¹⁴⁾.

47. Zachęca władze lokalne i regionalne, by przy wsparciu ze strony państw członkowskich zbadały innowacyjne możliwości finansowania, w tym na przykład fundacje prywatno-biznesowe, fundacje prawa publicznego, loterie o zasięgu regionalnym lub ogólnokrajowym, partnerstwa publiczno-prywatne, projekty odtwarzania lasów i torfowisk służące pochłanianiu dwutlenku węgla, zachęty podatkowe, płatności za usługi ekosystemowe (PES), dobrowolne oznakowanie ekologiczne lub wydawanie certyfikatów czy też lokalne partnerstwa przedsiębiorstw. Dochody z wydawania pozwoleń na planowanie przestrzenne i budowę powinny zostać bezpośrednio przeznaczone na inicjatywy lokalne i regionalne z zakresu różnorodności biologicznej.

48. Apeluje do władz lokalnych o skuteczne wstrzymanie na wszystkich szczeblach finansowania dotacji i narzędzi fiskalnych wywołujących skutki szkodliwe dla różnorodności biologicznej.

49. Podkreśla znaczenie krajowego współfinansowania projektów UE, by umożliwić samorządom lokalnym i regionalnym ubieganie się o udział we współfinansowanych projektach UE dotyczących różnorodności biologicznej, tak aby poprawić ich zdolność do skorzystania z możliwości finansowania poprzez unijne programy operacyjne rozwiązań z zakresu różnorodności biologicznej i zielonej infrastruktury, które byłyby dostosowane do warunków miejscowych, a także zdolność do inwestowania w niezbędne budowanie potencjału międzysektorowego, we współfinansowanie i w tworzenie sieci kontaktów. Uznaje ponadto znaczenie krajowych programów finansowania zapewniających środki na (pilotażowe) działania władz lokalnych i regionalnych, które przyczyniają się do realizacji celów w zakresie różnorodności biologicznej.

C. *Kwestie do rozważenia przez Komisję Europejską w ramach śródkresowego przeglądu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.*

50. Uważa, że w przeglądzie śródkresowym Komisja Europejska powinna uwzględnić wszelkie zmiany, jakie zaszły od czasu inauguracji strategii w 2011 r. do chwili przeglądu w 2015 r., a w szczególności nowe ramy finansowe oraz fundusze UE na lata 2014–2020, a także fakt, że wiele działań przewidzianych w strategii ma być zrealizowanych przed przeglądem śródkresowym. W związku z tym zdecydowanie popiera pogląd Rady, że Komisja Europejska powinna zalecić dalsze działania⁽¹⁵⁾, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności drugiego etapu wdrażania strategii, tak aby zapewnić osiągnięcie jej zasadniczego celu do 2020 r.

⁽¹⁴⁾ CdR 86/2012 fin.

⁽¹⁵⁾ Konkluzje Rady ds. Środowiska z 19 grudnia 2011 r.

51. Zgadza się z Parlamentem Europejskim, że istotnym sprawdzianem zaangażowania UE w realizację celów w zakresie różnorodności biologicznej będzie ostateczne wykonanie środków przeznaczonych na ten cel w nowych funduszach UE na lata 2014–2020. Niedostateczne uwzględnianie różnorodności biologicznej w strategiach politycznych UE przyczyniło się do porażki pierwszej strategii w tej dziedzinie w 2010 r.⁽¹⁶⁾ W tym celu niezbędna jest metodologia monitorowania wydatków związanych z różnorodnością biologiczną w całym budżecie UE, podobna do opracowywanej na potrzeby wydatków związanych z klimatem.

52. Podkreśla znaczenie zazieleniania jako centralnego filaru wspólnej polityki rolnej (WPR) służącego osiągnięciu celów dotyczących różnorodności biologicznej. Konieczne jest podjęcie wyraźniejszych działań prowadzących śródkresowy przegląd WPR w kierunku, który zapewniłby, że zazielenianie doprowadzi do faktycznej poprawy stanu środowiska, w tym do poprawy różnorodności biologicznej na terenach wiejskich w całej Europie.

53. Wierzy w ogromny potencjał zielonej infrastruktury będącej skutecznym narzędziem powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, pozwalającym uniknąć fragmentacji siedlisk. Dlatego też oczekuje, że przegląd strategii pomoże określić kluczowe elementy do uwzględnienia przez Komisję Europejską w sprawozdaniu z postępów w zakresie zielonej infrastruktury, które ma zostać przedstawione do końca 2017 r., a w szczególności pomoże przygotować w 2018 r. wniosek dotyczący ustawodawstwa UE w sprawie TEN-G, tj. transeuropejskiej zielonej infrastruktury (w ramach budżetu UE po 2020 r.), co jest powtórzeniem wcześniejszych zaleceń Komitetu w tej kwestii.

54. Przypomina o swym apelu⁽¹⁷⁾ skierowanym do Komisji Europejskiej, by odzwierciedliła w prawodawstwie UE cel zapewnienia zerowej utraty różnorodności biologicznej netto i usług ekosystemowych, biorąc pod uwagę swe prace w odniesieniu do działania 7b unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

55. Zachęca Komisję Europejską do ustanowienia unijnego systemu zobowiązań i nagród dla miast i regionów za ich osiągnięcia w dziedzinie ochrony różnorodności biologicznej oraz do stworzenia platformy wymiany informacji, która służyłaby wyrażaniu uznania dla europejskich samorządów lokalnych i regionalnych w związku z ich owocnym i znaczącym wkładem w realizację unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej. KR uznaje w tym względzie nową nagrodę „Natura 2000”, która jednak skierowana jest do szerokiej gamy zainteresowanych podmiotów.

56. Apeluje o zwiększenie dostępności w europejskim systemie informacji o różnorodności biologicznej (BISE) danych wysokiej rozdzielczości o bardziej lokalnym charakterze na temat usług ekosystemowych oraz innych danych z monitoringu poprzez włączenie do niego danych gromadzonych przez regionalne obserwatoria różnorodności biologicznej oraz zagregowanych danych miejskich (takich jak oceny miast w UE na przykład w oparciu o wskaźnik różnorodności biologicznej w miastach/wskaźnik singapurski). Pozwoliłoby to promować wymianę danych i informacji między miastami i regionami, lepiej dostosować wytyczne w polityce UE do warunków w danym regionie, a także ułatwiłoby sprawozdawczość z postępów na poziomie lokalnym i regionalnym w całej Europie.

57. Podkreśla, że należy skutecznie kontynuować unijny dialog i współpracę z kluczowymi partnerami w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących, aby pomóc im w opracowaniu lub dostosowaniu polityki z myślą o realizacji celów w zakresie różnorodności biologicznej wyznaczonych na 2020 r. Samorządy w UE mogłyby służyć władzom lokalnym i regionalnym spoza UE wsparciem, jakiego potrzebują, by były w stanie przyczynić się do realizacji unijnych i globalnych celów w zakresie różnorodności biologicznej, poprzez dzielenie się wiedzą i najlepszymi praktykami, a także za pośrednictwem właściwych wspólnych komitetów konsultacyjnych i grup roboczych KR-u, CORLEAP-u i ARLEM-u. W związku z tym KR apeluje do Komisji Europejskiej, by w ramach nowo stworzonego Instrumentu Różnorodności Biologicznej na rzecz Życia (B4Life) promowała zdecentralizowaną współpracę rozwojową między władzami lokalnymi i regionalnymi w UE i krajach rozwijających się.

58. Apeluje o uznanie i dalsze wspieranie w ramach strategii UE zaangażowania władz lokalnych jako kluczowych partnerów w ramach inicjatywy BEST, która służy promowaniu ochrony i zrównoważonego korzystania z unikalnej różnorodności biologicznej w regionach najbardziej oddalonych oraz w krajach i na terytoriach zamorskich UE.

D. Kwestie do rozważenia przez Komisję Europejską w przyszłych sprawozdaniach składanych CBD w związku z decyzją CBD nr X/22

59. Wzywa Komisję Europejską do podkreślenia faktu, iż Komisja przywiązuje duże znaczenie do decyzji CBD nr X/22 oraz wdrożenia jej postanowień w Europie.

⁽¹⁶⁾ Rezolucja PE (2011/2307(INI)).

⁽¹⁷⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

60. Wzywa Komisję Europejską, by zaznaczyła, że w UE panuje konsensus co do istnienia wyraźnej potrzeby, aby instytucje UE, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne wdrożyły wielopoziomowe, oparte na współpracy, zintegrowane podejście do realizacji celów z Aichi dotyczących różnorodności biologicznej i powiązanych z nimi celów unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej. Mimo znacznych postępów w tym kierunku oraz szeregu przykładów dobrych praktyk w różnych państwach członkowskich, wydaje się, że ów proces wielopoziomowej współpracy i zarządzania nadal nie upowszechnił się odpowiednio w całej UE i wymaga dalszych usprawnień.

61. Zwraca się do Komisji Europejskiej, by w swoich sprawozdaniach wyraziła uznanie dla aktywnego zaangażowania szeregu unijnych samorządów lokalnych i regionalnych w globalne działania i sieci na rzecz różnorodności biologicznej, w tym komitety doradcze powołane na podstawie decyzji CBD nr X/22, takie jak komitet doradczy ds. władz szczebla niższego niż krajowy i komitet doradczy ds. miast w ramach globalnego partnerstwa na rzecz lokalnych i regionalnych działań w celu ochrony różnorodności biologicznej.

62. Uznaje wkład Komisji Europejskiej w wykonanie decyzji CBD nr X/22 przejawiający się we wniosku o niniejszą opinię perspektywiczną i we współpracy nad związaniem z nią badaniem KR-u, a także we włączeniu KR-u we wspólne ramy wdrażania unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej, jak również na przykład poprzez wspieranie – za pośrednictwem programów LIFE i INTERREG – budowania potencjału i wymiany sprawdzonych rozwiązań, jak też poprzez nowe możliwości w ramach nowego procesu biogeograficznego oraz stworzoną przez Komisję platformę „Natura 2000”.

63. Zachęca Komisję Europejską, by w sprawozdaniach składanych CBD w związku z decyzją nr X/22 uwzględniła szczególną rolę władz lokalnych i regionalnych w działaniach zewnętrznych UE jako jedno z kluczowych działań, na które Wspólnota/Unia Europejska zamierza kłaść większy nacisk w przyszłości, z myślą o zbadaniu – we współpracy z KR-em – dodatkowych możliwości wspierania zdecentralizowanej współpracy między samorządami lokalnymi i regionalnymi z UE, z krajów rozwijających się i z krajów sąsiadujących z UE w zakresie zrównoważonego zarządzania różnorodnością biologiczną i ekosystemami, w związku z działaniem g) przewidzianym w decyzji CBD nr X/22.

Bruksela, 26 czerwca 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Michel LEBRUN
